

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛОМОВНИМ
СТУДЕНТАМ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

І.М. Гайова, Т.Т. Дзвонковська, Н.В. Зозуляк, І.М. Кобітович
ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

**ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ КЛИНИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН АНГЛОЯЗЫЧНЫМ
СТУДЕНТАМ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ**

И.М. Гайова, Т.Т. Дзвонковська, Н.В. Зозуляк, И.М. Кобитович
Ивано-Франковский национальный медицинский университет

**THE SPECIFICS OF TEACHING THE CLINICAL THERAPEUTIC DISCIPLINES TO THE
FOREIGN ENGLISH-SPEAKING STUDENTS IN MEDICAL UNIVERSITY**

I.M. Haiova, T.T. Dzvonkovska, N.V. Zozuliak, I.M. Kobitovych
Ivano-Frankivsk National Medical University

Резюме. У статті відображена методика проведення практичних занять із клінічних, терапевтичних дисциплін іноземним, англомовним студентам, яка виникла завдяки власному досвіду викладання 5 клінічних та 1 доклінічної дисципліни, протягом 2005-2013 р.р., на базі ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» і приносила стабільний, позитивний ефект. Для підготовки до заняття надзвичайно ефективним є малюнок чи схема, яка ілюструє теоретичний матеріал. Таким чином слід приготувати відповіді на всі питання теми. Кожне заняття з клінічної дисципліни слід розпочати з короткого пригадування анатомії та основних фізіологічних констант органу, патологію якого вивчаємо, використовуючи малюнки і схеми. Варіант малюнків на папері є кращим, ніж на дошці, тому що коли студент допускає неточність у відповіді пізніше, викладач демонструє потрібний малюнок і нагадує логіку правильної відповіді. Вимогливість, поєднана з доброзичливістю та почуттям гумору, допомагають подолати мовний бар'єр, який спочатку здається нездоланим.

Ключові слова: *клінічні терапевтичні дисципліни, іноземні англомовні студенти, англійська мова, українська мова, практичні заняття.*

Резюме. В статье отражена методика проведения практических занятий с клинических терапевтических дисциплин иностранным англоязычным студентам, возникшей благодаря собственному опыту преподавания 5 клинических и 1 доклинической дисциплины в течение 2005-2013 г.г. на базе ГВУЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет» и приносила стабильный положительный эффект. Для подготовки к занятию чрезвычайно эффективен рисунок или схема, иллюстрирующая теоретический материал. Таким образом, следует приготовить ответы на все вопросы темы. Каждое занятие по клинической дисциплины следует начать с краткого напоминания анатомии и основных физиологических констант органа, патологию которого изучаем, используя рисунки и схемы. Вариант рисунков на бумаге является лучшим, чем на доске, потому что когда позже студент допускает неточности в ответе, преподаватель использует нужный рисунок и напоминает логику правильного ответа. Требовательность, соединенная с доброжелательностью и чувством юмора, помогают преодолеть языковой барьер, который сначала кажется непреодолимым.

Ключевые слова: *клинические терапевтические дисциплины, иностранные англоязычные студенты, английский язык, украинский язык, практические занятия.*

Summary. The article describes the technique of teaching the foreign English speaking students the clinical therapeutic disciplines. This technique was based on the authors' own teaching experience of the 5 clinical and 1 preclinical subjects during the years of 2005-2013 in Ivano-Frankivsk National Medical University and had a lasting positive effect. Using the picture or diagram, illustrating the theoretical material, can be extremely effective way to prepare for the teaching lesson. In this way the teacher should prepare all the answers for the current topic. Each lesson in clinical discipline should begin with a brief review of the anatomy and physiology of the organ, which pathology is being learned, by using drawings and diagrams. Using drawings on paper is better than on the board, because, when the student makes mistake in the answers, the teacher can just display the correct picture and explains the logic for the correct answer. Strictness, combined with kindness and a sense of humor, help to overcome the language barrier, which at first seems very hard to do.

Keywords: *clinical therapeutic disciplines, foreign English-speaking students, English, Ukrainian language, the practical classes.*

Постановка проблеми. У 2012 році в Україну приїхало 47000 іноземних студентів, більша частина яких обрала англійську мову для здобування вищої освіти.

При підготовці до практичного заняття керуємося методичними вказівками для викладачів та студентів. Кожне заняття з клінічної дисципліни розпочинаємо з короткого пригадування анатомії та основних фізіологічних констант органу, патологію якого вивчаємо, використовуючи малюнки і схеми. Варіант малюнків на папері є кращим, ніж на дошці, тому що коли студент допускає неточність у відповіді пізніше, викладач демонструє відповідний малюнок

(схему) і нагадує логіку правильної відповіді.

Помилки у письмових тестах обговорюємо колективно, при цьому теж ефективними виявляються малюнки та схеми, створені під час практичного заняття. Наприкінці заняття ці листки паперу студенти часто забирають із собою, або фотографують.

Для підготовки до практичного заняття студенти нерідко використовують іноземні видання, тому просять викладача написати прізвище автора симптому чи синдрому, якого нема у використаній ними літературі.

Для того, щоб відповідь на запитання була лаконічною,

викладач починає відповідати сам, а для найважливішої інформації надає слово студентів, чия черга прийшла відповідати. Деякі іноземці хочуть використати свою перевагу у знанні мови, якою викладач допіру володіє недостатньо, промовляючи швидко набір англійських слів, позбавлених будь-якого змісту.

При розпитуванні та фізикальному обстеженні пацієнтів викладач пропонує студентам розмовляти з хворим українською мовою, яку вони вивчали в університеті. Знання української мови важливе і для прочитання історії хвороби, результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, написання історії хвороби, чергування в клініці, спілкування з лікарями, медсестрами та молодшим медичним персоналом. Окрім того, під час державного іспиту, наприкінці VI курсу, студент повинен самостійно зібрати анамнез, провести фізикальне обстеження хворого, поставити діагноз, скласти план лікування та обстеження пацієнта. Вільне спілкування з хворим є надзвичайно важливим, тому, ми вважаємо, страх перед спілкуванням із пацієнтами студент повинен перебороти ще на молодших курсах.

Обговорення результатів огляду пацієнта проводимо українською, якою спілкувалися з пацієнтом, що покращує розмовну українську мову наших студентів. Іноземні студенти проживають в Україні 6-7 років, і більшість із них вільно спілкується у побуті українською вже на другому курсі навчання. Викладачі клінічних дисциплін повинні активніше використовувати цей канал комунікації. Якщо виникла ситуація, коли викладач не знаходить у своєму лексиконі іноземного слова, він може попросити допомоги в студента. Іноземні студенти в групах підбираються по територіальному принципу, тому у випадку, коли студент не розуміє пояснення чи запитання на англійській мові, його товариш-земляк може перекласти проблемне речення мовою рідної країни для свого колеги.

Описана методика має право на життя, тому що перевірена на 5 клінічних дисциплінах та на одній доклінічній. Викладач і студенти спільно складають мозаїку полотна, назва якого винесена у заголовок теми заняття. Вимогливість, поєднана з доброзичливістю та почуттям гумору, допомагають подолати мовний бар'єр, який спочатку здається нездоланим.

Подальші дослідження запропонованої теми є перспективним, оскільки з кожним роком кількість англomовних медичних студентів, зокрема в ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», зростає.

Література

1. Медведєва М.В. Коучинговий підхід у форумванні клінічного мислення у студентів старших курсів/ М.В.Медведєва: матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції, присвяченої 55-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України "Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу ВМ(Ф)НВ III-IV рівнів акредитації", (м.Тернопіль, 26-27 квітня 2012р.).- Тернопіль, "Укрмедкнига".-2012.-С.350-351.
2. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення занять у вищих медичних навчальних закладах / В.Є.Мілерян.- К., 2007.-120с.
3. Психологія і педагогіка/За ред.С.Д.Максименка. Підручник для студентів ВНЗ.- Вінниця : Нова книга, 2007.- 367с.
4. Сніжко С.С., Шевчук І.М. Психологічні фактори підвищення якості підготовки студентів-іноземців у медичному вузі/ С.С.Сніжко , І.М.Шевчук //Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації: мат. наук.-метод. конф. 28 березня 2012р.: тези доп.- Івано-Франківськ, 2012.- С.45-46.

Одержано 23.09.2013 року.